

Nd.

348. Frumvarp

til laga um ræktunarsamþykktir.

(Eftir 2. umr. í Nd.).

1. gr.

Heimilt er að gera ræktunarsamþykktir fyrir lögbýli á tilteknu svæði — einum hreppi að jafnaði — um túnsléttun og nýrækt eftir þeim reglum og með þeim skilyrðum, skyldum og réttindum, sem lög þessi greina.

2. gr.

Aðstoð um undirbúning ræktunarsamþykktar og eftirlit allra framkvæmda samkvæmt þeim hefir Búnaðarfélag Íslands, eftir því sem lög þessi mæla fyrir.

3. gr.

Frumkvæði að því, að ræktunarsamþykkt sé gerð, getur átt hver ábúandi lögbýlis á samþykktarsvæðinu, eða þeir menn, er vinna í opinberri þjónustu að landbúnaðarmálum.

4. gr.

Nú vill einhver gera tillögu um, að undirbúningur sé hafinn um að ræktunarsamþykkt sé sett fyrir lögbýli í hreppi hans. Skal hann þá snúa sér til sveitarstjórnar með ósk um, að hún boði alla búendur hreppsins á fund með nægum fyrirvara og að tilgreindu fundarefni.

5. gr.

Þá er fundur ályktunarfær um málið, ef minnst $\frac{1}{5}$ búenda sækja hann. Sveitarstjórn leggur þá fyrir fundinn tillögu um að ræktunarsamþykkt sé sett fyrir hreppinn. Hljóti tillagan samþykki $\frac{2}{3}$ hluta búenda, sem á fundi eru, skal hafinn undirbúningur til framkvæmda.

6. gr.

Nú samþykkir fundurinn að hefja undirbúning til lögmætrar samþykktar, skal sveitarstjórn þá snúa sér til Búnaðarfélags Íslands með ósk um, að hún láti athuga skilyrði fyrir túnsléttun og nýrækt á öllum lögbýlum samþykktarsvæðisins, og sömuleiðis skilyrði fyrir skiptingu jarða til nýbýla, gera áætlun um kostnað og framkvæmd ræktunarinnar, hversu mikið land skuli brjóta til nýræktar á hverju býli, hversu langan tíma muni taka að vinna það, er vinna þarf með dráttarvélum — einni eða fleirum — og tilheyrandi jarðyrkjuáhöldum, og hversu mikið ræktunin muni kosta.

Skýlt er Búnaðarfélagi Íslands að láta þennan undirbúning í té að kostnaðarlausu fyrir viðkomandi héruð.

Búnaðarfélag Íslands getur leitað aðstoðar viðkomandi búnaðarsambanda,

hreppabúnaðarfélag og sveitarstjórna um allt það, er þessu við kemur. Skal skylt að láta þá aðstoð í té.

7. gr.

Að þessum undirbúningi loknum skal sveitarstjórn boða til fundar á ný um málið. Skal lagt fyrir fundinn álit og tillögur Búnaðarfélagsins um málið, áætlun um kostnað, aðgreindan fyrir hvert býli, og frumvarp til ræktunarsamþykktar. Gilda sömu ákvæði um lögmati þess fundar og löglegt samþykki á ræktunarsamþykktinni, sem fram eru tekin í 5. gr.

8. gr.

Nú hefir frumvarp til ræktunarsamþykktar verið samþykkt í héraði samkvæmt 7. gr., og skal þá leita staðfestingar ríkisstjórnar á henni. — Að fenginni umsögn Búnaðarfélags Íslands staðfestir atvinnumálaráðherra samþykktina, eða breytir henni, og endursendir hana þá til endursamþykktar í héraði. Ríkisstjórn skipar fyrir um birting ræktunarsamþykktar og tiltekur hvenær hún skuli öðlast gildi.

9. gr.

Jafnskjótt sem ræktunarsamþykkt hefir náð staðfestingu ríkisstjórnar. skal skipuð framkvæmdarstjórn þannig, að ráðherra skipar formann framkvæmdarstjórnar, en Búnaðarfélag Íslands og viðkomandi sveitarstjórn sinn meðstjórnandann hvort. — Framkvæmdarstjórnin annast um, með aðstoð og eftirliti Búnaðarfélags Íslands, framkvæmd ræktunar eftir ræktunarsamþykkt.

10. gr.

Í ræktunarsamþykkt skal ákveðið:

1. Að slétta tún allra lögbyla í hreppnum, svo að þau verði véltæk til heyvinnu (sbr. þó 18. gr.).
2. Að brjóta land til nýræktar á hverju býli, svo stórt sem hæfa þykir til þess að hægt sé að leggja niður útheyskap, sem eigi svarar kostnaði.
3. Hversu framkvæmd skuli haga, svo sem hvar skuli byrja, hvort farin skuli ein eða fleiri umferðir um samþykktarsvæðið með verkfærin og því um líkt.
4. Að ræktunarkostnaðurinn skiptist niður á býlin eftir kostnaði við ræktun hvers þeirra.
5. Að kostnaðarluta jarðeigenda við ræktunina megi leggja á býlin sem kvöð, er hvílir á jarðeigendum en greiðist af landskulddinni, í svo mörg ár, sem hæfilegt þykir eftir upphæð kostnaðarins og stærð býlisins, þó ekki í lengri tíma en 15 ár eftir að ræktuninni er lokið á býlinu.
6. Að framlag ríkisins til kostnaðar við ræktun býlis, sbr. 15. gr., megi leggjast á býlið sem ævarandi afgjaldskvöð.
7. Að ábúendur býlanna allra, sem samþykktin nær til, ábyrgist sameiginlega — einn fyrir alla og allir fyrir einn — að ábúendur inni af höndum, eftir því sem þörf krefur, þann hluta af framlagi til ræktunarkostnaðar, er þeim sem slíkum er skylt að inna af höndum.
8. Annað það, er þurfa þykir.

11. gr.

Á býlum, sem eru í einkaeign, skal umsamin landskuld, ef um leiguábúð er að ræða — en metin landskuld 4% af fasteignamatsverði af býlum, sem eru í sjálfsábúð — vera veð fyrir þeim hluta ræktunarkostnaðar, sem ræðir um í 15. gr. 2. lið. — Má leggja löghald á landskuld leigubýlis til fullnægingar áskilinni árgreiðslu, en taka árlegt áskilið framlag fyrir býli í sjálfsábúð lögtaki í eignum ábúanda. Þessi kvöð kemur því aðeins til, að eigendur býlanna leggi ekki fram ræktunarkostnaðinn jafnóðum sem hann fellur á.

Gegn framangreindri tryggingu skal framkvæmdarstjórn heimilt að taka lán, eftir því sem þörf krefur, til þessa hluta kostnaðar. Lánið má taka í Búnaðarbanka Íslands, eða annarsstaðar.

12. gr.

Eigendur býla geta leyst af þeim afgangskvöð þá, er ræðir um í 10. gr. 6. lið, annaðhvort með því að leggja fram sjálfir $\frac{4}{5}$ hluta þess kostnaðar þegar í upphafi, eða með því að leysa inn afgangskvöðina með 20-faldri upphæð hennar. Styrkur samkvæmt jarðræktarlögunum greiðist ekki til þess hluta framkvæmdanna, er um getur í 15. gr. 1. lið.

13. gr.

Nú verða ábúendaskipti á býli, sem er í leiguábúð, áður en lokið er ræktunarframkvæmdum samkv. ræktunarsamþykkt, og flyzt þá sjálfskuldarábyrgð leiguliða samkvæmt 10. gr. 7. lið yfir á viðkomandi leiguliða.

14. gr.

Ábúandi fer jafnan með atkvæði fyrir ábýli sitt. Er eigendum þeirra jarða á samþykktarsvæðinu, sem í leiguábúð eru, skylt að hlíta ræktunarsamþykktum fyrir jarðir sínar, án þess að samþykkis þeirra sé leitað sérstaklega.

15. gr.

Framlag til ræktunarframkvæmda samkvæmt ræktunarsamþykkt skiptist þannig:

1. Ríkissjóður leggur til dráttarvélar með tilheyrandi jarðyrkjuverkfærum og mann til að stjórna þeim.
2. Jarðeigandi leggur fram grasfræ til varanlegrar grasræktar, og ef þörf er, framræslukostnað og efni til girðinga.
3. Ábúendur leggja fram áburð og sáðvörur, aðrar en grasfræ, flutning á girðingarefni, vinnu við uppsetningu girðinga og sáningar og aðstoð til jarðvinnu eftir þörfum.

16. gr.

Skylt er ábúendum á jörðum í leiguábúð að greiða 4% vexti af framlagi landsdrottins og ríkisins samlögðu, eftir að landið er komið í rækt. Hafi framlag landsdrottins verið greitt með lánsfé, ber þó leiguliða að greiða þá vexti, er sannanlega livila á framlaginu, þó hærri séu en 4%. Skilríki um framlag þessara

aðila og hækkun jarðarafgjalds samkvæmt því riti stjórn ræktunarframkvæmdanna á byggingarbréfið.

17. gr.

Um skipti á jarðræktarstyrk milli landsdrottins og leiguliða, vegna þess hluta framkvæmdanna, er um getur í 15. gr. 2. og 3. tölulið, skal ákveða í reglugerð, er atvinnumálaráðherra setur, að fengnum tillögum Búnaðarfélags Íslands.

18. gr.

Atvinnumálaráðherra úrskurðar, hvenær hafizt er handa um ræktunarframkvæmdir samkvæmt ræktunarsamþykkt á hverju samþykktarsvæði.

19. gr.

Heimilt er að undanþiggja ræktunarskyldu eftir ræktunarsamþykkt jarðir í heiðum og afdölum, eða á útkjálkum, þar sem ræktunarskilyrði eru lítil, eða hætta getur verið á að jarðirnar leggist í eyði, eða ekki er hægt að flytja jarðyrkjuvélarnar þangað sökum samgönguörðugleika, sömuleiðis þær jarðir, sem fullræktaðar geta talizt, allt eftir tillögum Búnaðarfélags Íslands.

20. gr.

Ræktunarframkvæmdum samkvæmt ræktunarsamþykktum á hverju samþykktarsvæði skal lokið innan 4 ára frá því, er verkið var hafið.

21. gr.

Nú hefir maður heimild á landi, sem Búnaðarfélag Íslands telur vel fallið til nýbýlis, og hefir hann þá sama rétt og búendur til þátttöku í ræktunarsamþykktinni fyrir land sitt.